

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 79 - AM YISRAEL AT WAR:

PART 2 - REDEEMING HOSTAGES IN EXCHANGE FOR TERRORISTS

OU ISRAEL CENTER - WINTER 2024

- In Part 1 we examined the halachic framework for the great mitzva of redeeming hostages - Pidyon Shevuyim.
- We saw that Chazal placed a restriction on the amount of money that should be paid to free hostages in order not to encourage future hostage taking. They also prohibited military action to free hostages in case this caused the terrorists to be more cruel to future or existing hostages.
- The amount of money which is permitted to be paid to redeem hostages is that which non-Jews would pay for their hostages.
- There are exceptional cases in which more money can be paid. The exception agreed upon by all commentators is for a great talmid chacham or someone who is very likely to become one. Some commentators rule that excessive sums of money can also be paid where the hostages are in mortal danger. But many other commentators disagree with this.
- How, if at all, does this apply to our current tragedy of hostages being held by terrorists who can only be freed through the release of other terrorists or criminals? Two main issues must be analyzed:
 - (a) Is it relevant that these newly released terrorists are likely to attempt to kill and injure Jews in the future?
 - (b) These halachot were formulated to apply to Jewish individuals, usually in times of peace¹. How, if at all, do these halachot apply to a Jewish state in a time of war?

A] ETHICAL AND PHILOSOPHICAL APPROACHES TO WAR

- War brings significant shifts in the way societies are run and impacts the normal rules which regulate interactions between people. This applies internally within the country at war - such as conscription and property rights eg the ability of the government to requisition property from its citizens to aid the war effort. It also applies to activities within enemy territory - confiscation of moveable property and buildings/land to aid the war effort, treatment of enemy civilians and combatants and many other applications.
- There are fundamentally two ethical/philosophical approaches² to the rules of war and decision making when conducting a war:
 - (i) Consequentialism - War objectives must be achieved and whatever is necessary to achieve them is justified. In this sense, the ends justify the means and anything required to achieve these will be morally justified.
 - (ii) Formalism - There are formal moral and ethical principles which must be adhered to. This applies even in extreme cases where application of those principles would lead to severe and highly undesirable results. The formalist will argue that following the rules will normally have good consequences but this is not guaranteed and we are not in control of, nor morally responsible for consequences. Religious formalists may argue that God determines consequences and our role is to act in the morally correct manner, whatever the consequences. A practical formalist may argue that there are often many unintended consequences and, since we cannot guarantee that things will work out the way we hope, we may not make decisions based on our assessment of what the consequences will be.
- Extreme versions of these principles would be the following:
 - Extreme Consequentialism:
 - permitting severe torture to obtain information required for the war effort
 - killing prisoners of war or civilians to pressure the enemy and achieve a war goal or concession.
 - ie "We can always break the rules"
 - Extreme Formalism:
 - never lying, even when it will cause the murder of an innocent individual³.
 - ie "We can never break the rules"
- In practice most people take a view somewhere between these extremes. Consider:
 - Long-term Consequentialism
 - we may decide that a short term objective is less important than longer term consequences which may result from our actions.
 - ie "We don't break the rules since, in the long term, this will lead to a culture of rule breaking etc."

1. We saw in Part 1 that the mefarshim do address different halachic approaches to redeeming hostages in times of 'churban'.

2. These are taken from a shiur by Rabbi Daniel Z. Feldman, *Negotiating With Terrorists For The Release of Hostages: Halakhic, Philosophical, and Hashkafic Considerations*. See <https://www.yutorah.org/lectures/details?shiurid=1082056>

3. This is a much debated position of Kant and. See <https://academic.oup.com/book/5430/chapter-abstract/148272683?redirectedFrom=fulltext>
To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

- Formalism often presents conflicting values - eg the imperative to save life vs the imperative not to negotiate with terrorists. How will they weigh these?

• Applying this to the situation of negotiating with terrorists:-

- A consequentialist approach may argue that immediate goal is to have the hostages released and anything necessary for that goal is justified.

- A formalist approach may argue that we may not negotiate with terrorists since that in some sense validates their evil and makes us a partner in that evil. We are not responsible for the ultimate consequences.

- A long-term consequentialist may argue that we do have an immediate goal to have the hostages released, but the price we need to pay - the release of other terrorists - has even worse long term consequences. Or, in the case of a captured soldier, they may argue that if we don't do everything we can to get them released, this could lower the morale of other soldiers to fight.

B] TAKING ONE LIFE TO SAVE ANOTHER OR MULTIPLE OTHERS

• The context of the discussion in Part 1 was kidnappers demanded MONEY in exchange of hostages. The purpose of such hostage taking was to extract money. In today's circumstances the purpose of hostage taking is not to extract money but rather as a military and political tool in order to attempt to defeat and destroy the State of Israel.

• The terrorists are asking instead for the release of other terrorists who are imprisoned in Israel. There is a very strong likelihood (although not certainty) that these terrorists will kill or injure others in the future. Thus we are being asked to 'pay' for the release of the hostages with the lives of future victims.

• Two reasons are given in the Gemara for the limitation on overpaying for hostages - (i) so as not to financially burden Jewish society; and (ii) so as not to encourage future hostage taking and thereby endanger the Jewish community further. As we saw in Part 1, reason (i) is not accepted as the halacha and is, in any event, irrelevant to our situation where money is not being demanded and the government could afford to pay it. However, reason (ii) - the importance of not endangering the community in the future - is highly relevant.

B1] TAKING ONE LIFE TO SAVE ANOTHER

1. האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים מפני שחייה קודמין לחייו. יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש.

משנה אהלות פרק ז משנה ו

Chazal rule in the Mishna that one life may not be set off against another.

2. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוּצדק: נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עבור ואל תהרג - יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

סנהדרין עד.

This includes saving one's own life. All mitzvot in the Torah may be breached to save one's own life other than idolatry, immorality and murder.

3. שפיכות דמים גופיה מנלן? סברא הוא - כי ההוא דאתא לקמיה דרבא. אמר ליה - מרי דוראי אמר לי זיל קטליה לפלניא ואי לא, קטלינא לך. אמר ליה: ליקטלך ולא תיקטול. מאי חזית דדמא דידך סומק טפי? דילמא דמא דהוא גברא סומק טפי?!

פסחים כה.

Famously, the prohibition on killing to save another (or oneself) is based on the sevara of 'mei chazit' - who says that the blood of one person is redder than that of another!? How can one life be valued against another?

B2] ONE LIFE vs MULTIPLE LIVES

4. וכן נשים שאמרו להם עובדי כוכבים: תנו אחת מכם ונטמא ואם לאו הרי אנו מטמאים את כולכם, יטמאו את כולך ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל.

משנה תרומות פרק ח משנה יב

The Mishna discusses a scenario where rapists demand that one woman be handed over to be raped or all the women in the group will be raped. The halacha is that NO woman may be handed over, even if the entire group is then raped.

5. סיעה של בני אדם שאמרו להם גוים 'תנו לנו אחד מכם ונהרגוהו ואם לאו הרי אנו הורגין את כולכם' - יהרגו כולן ואל ימסרו להן נפש אחת מישראל. אבל אם ייחדוהו להם כגון שייחדו לשבע בן בכרי יתנו להן ואל יהרגו כולן. **אמר ר' יהודה** במי דברים אמורים? בזמן שהוא מבפנים והן מבחוץ. אבל בזמן שהוא מבפנים והן מבפנים הואיל והוא נהרג והן נהרגין יתנוהו להן ואל יהרגו כולן. וכן הוא אומר (שמואל ב' כ"ב) **וַתְּבֹא הָאִשָּׁה אֶל-כָּל-הָעָם בְּחֶכְמָתָהּ** וגו'. אמרה להן הואיל והוא נהרג ואתם נהרגין תנוהו להם ואל תהרגו כולכם. **ר' שמעון אומר** - כך אמרה להם כל המורד במלכות בית דוד חייב מיתה.

תוספתא תרומות פרק ז הלכה כ

The Tosefta deals with the dilemma of taking one life to save many. It gives three positions:

- (i) *The Tana Kama rules that an individual may NOT be handed over to die EVEN to save many lives. However, if the individual is specified, as in the case of Sheva ben Bichri, that person may be given over to save the life of many others.*
- (ii) *Rabbi Yehuda rules that the individual may be handed over if s/he is going to die anyway.*
- (iii) *Rabbi Shimon rules that the individual may be handed over if s/he is liable for the death penalty in the same way as Sheva ben Bichri⁴.*

6. תני - סיעות בני אדם שהיו מהלכין בדרך פגעו להן גוים ואמרו תנו לנו אחד מכם ונהרוג אותנו ואם לאו הרי אנו הורגים את כולכם, אפי' כולן נהרגים לא ימסרו נפש אחת מישראל. ייחדו להן אחד כגון שבע בן בכרי ימסרו אותו ואל ייהרגו. א"ר שמעון בן לקיש והוא שיהא חייב מיתה כשבע בן בכרי. ורבי יוחנן אמר אף על פי שאינו חייב מיתה כשבע בן בכרי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת תרומות פרק ח

This issue is not raised in the Bavli but it is discussed in the Yerushalmi. There, it is clear that the ONLY case in which someone can be handed over is where they are specified. Reish Lakish⁵ and R. Yochanan disagree on whether there is an additional requirement that they must be guilty like Sheva ben Bichri.

- The Rishonim disagree on the halacha. Some (such as the Meiri⁶) rule like R. Yochanan. Others (such as the Rambam⁷) rule like Reish Lakish⁸.
- This issue is critical in our scenario. If we are only permitted to 'hand over' those who are guilty in order to save the lives of others then no deals could be done which will risk the lives of future innocent people. Indeed both the current hostage and those who may be injured in the future are all innocent.

7. תנו לנו אחד מכם ונהרגנו - לא יתנו לכם אחד מכם אלא א"כ יחדוכו ואמרו: תנו לנו פלוני. ויש אומרים דאפילו זכא"ג אין למסרו אלא"כ חייב מיתה כשבע בן בכרי.

רמ"א שולחן ערוך יורה דעה סימן קנז

The Rema in Shulchan Aruch rules that one person may not be handed over to save many unless they are specified. He then brings a stricter position that, even if they are specified, they may not hand over a person unless they are guilty, like Sheva ben Bichri⁹.

- But how does this halachic principle help us in the case of the hostages? In particular, who is being 'handed over'?
DEAL - future lives are being 'handed over' to save the hostage. In this case we are taking a proactive role and releasing terrorists who are likely to harm others in the future but
 - We are not 'handing over' future lives to save the hostage. In releasing terrorists there is no certainty as to who will die in the future. Maybe the terrorists will not re-offend. Maybe they will be arrested.
 - Maybe the prohibition on 'handing over' is due to the act of cruelty involved - forcibly handing over one person to save others. But releasing terrorists is not per se a 'cruel' act but is being done to save the life of the hostage.

4. What are Rabbi Yehuda and Rabbi Shimon adding? Are they stricter than the Tana Kama - ie EVEN if someone is specified, maybe you can only hand them over ONLY if they additionally satisfy other criteria - that they will die anyway, or that they are liable to capital punishment. Or maybe R. Yehuda and R. Shimon are being lenient. Are they qualifying the first case of the Tana Kama - where the person was not specified. Maybe R. Yehuda and R. Shimon would allow handing over a random unspecified person if they were going to die anyway, or were independently liable to the death penalty.

5. There are number of ways to understand the machloket between R. Yochanan and Reish Lakish. (i) Does R. Yochanan take a more utilitarian and consequentialist approach which looks practically at the greater good and Reish Lakish take a more deontological and categorical approach, which sees the rule prohibiting murder as absolute? (ii) The Maharam Chaviv suggests that the Reish Lakish is concerned for the unlikely possibility that the person handed over would not die anyway (ie the aggressors may change their mind and not kill). R. Yochanan assumes the much more likely scenario that the person will inevitably die. (iii) Maybe Reish Lakish rules that the issue does not directly flow from the question of 'whose blood is redder', but from a separate prohibition on assisting the enemies of klal Yisrael; (iv) maybe the machloket is about 'chayei sha'ah' - temporary life. R. Yochanan is not as concerned for chayei sha'ah but Reish Lakish is more concerned.

6. Beit Habechira Sanhedrin 72b.

7. Hilchot Yesodei Hatorah 5:5.

8. Some poskim (see Beit Yosef YD 157) question why we would rule like Reish Lakish in such a case when the general halachic rule is that the halacha follows R. Yochanan in a debate between them. R. Ovadia Yosef (in the teshuva analyzed below) suggests that this rule holds true only in the Talmud Bavli and not in the Talmud Yerushalmi. The Meiri understands that there is even MORE reason to follow R. Yochanan's position in the Yerushalmi since he played such a significant role in its composition.

9. The Acharonim differ as to which side the Rema leans towards. The Bach understands that he inclines to the Rambam but the Chazon Ish disagrees.

NO DEAL - the hostage is being 'handed over' to save future lives, but

- We are not 'handing over' the one hostage to save many; they were kidnapped by terrorists. Is a passive decision that we will not deal with the terrorists in order to save future lives equivalent to 'handing over' that person to be killed?

B3] ACTS OF RESCUE vs ACTS OF CRUELTY

8.

יש נשי בלחוד נראה חן הולך לברג הנשים רבים ויכול להעלות
 ליד אחר ויברג רק אחד שכלל אחר, ולאו שכלל זה יענו,
 ואם לא יעשה בלום יברגו הרבים והאחד ישאר בחיים, ואפשר
 דלא דמי למסורים אהו לבריעה דבתם המסורים היא פעולה האכזרית
 שג הריגה נפש ופעולה זה יוכלו האחרים בעצמם שג הפעולה
 אלת במקרה גרם ענשו האלה לאחרים גם האחרים קשור
 במה שמוסרין לבריעה נפש מישראל, אלא כפיית החן מלך זה
 ליד אחר היא צעיקרה פעולה אלה, ואינה קשורה בגל בהרגת

חזון איש יורה דעה סימן סט אות ג, ד"ה ויש

The Chazon Ish raised the case of a missile heading for a heavily populated area which we are able to redirect to a lesser populated area.¹⁰ Is it permissible to cause the deaths of a smaller number of innocent people to save a larger number? He suggests that this case is different to that of handing someone over to the enemy. In that case the act itself is inherently an act of cruelty, whereas diverting the missile is an act of 'hatzala' - rescue. On the other hand, he raises the possibility that diverting the missile could be worse since it directly targets innocent people, whereas handing over individuals to the enemy is not an act of killing at all. The killing is done by an independent morally responsible third party (who could always change their mind and chose not to kill).

• In our case, R. Ovadia Yosef (see below) rules that releasing terrorists is not an act of cruelty, but an act of rescue. Furthermore, there is a chance that they will not go on to commit future acts of terror.¹¹

B4] GIVING UP ONE'S OWN LIFE VOLUNTARILY TO SAVE THE MANY

In his analysis the Chazon Ish also raised the case of Lulinus and Papus:

9. כשבקש טוריינוס להרוג את לולינוס ופפוס אחיו בלודקיא אמר להם: 'אם מעמו של חנניה מישאל ועזריה אתם - יבא
 אלהיכם ויציל אתכם מידי כדרך שהציל את חנניה מישאל ועזריה מיד נבוכדנצר.' אמרו לו: 'חנניה מישאל ועזריה צדיקים
 גמורין היו וראויין היו ליעשות להם נס. ונבוכדנצר מלך הגון היה וראוי לעשות נס על ידו. ואותו רשע הדיוט הוא, ואינו ראוי
 לעשות נס על ידו. ואנו נתחייבנו כליה למקום, ואם אין אתה הורגנו - הרבה הורגים יש לו למקום, והרבה דובין ואריות יש
 לו למקום בעולמו שפוגעין בנו והורגין אותנו. אלא לא מסרנו הקדוש ברוך הוא בידך אלא שעתיד ליפרע דמינו מידך.' אף
 על פי כן הרגן מיד. אמרו: לא זזו משם עד שבאו דיפולי מרומי ופצעו את מוחו בגיזרין.

תענית יח:

10. **בלודקיא** - היא לוד, והיינו דאמרין בכל דוכתא (בבב בתרא י) 'הרוגי לוד אין כל צריה יכולה לעמוד במחילתן בגן עדן'. ויש אומרין
 שנהרגו על צתו של מלך שנמלאת הרוגה. ואמרו היחודים הרגוה וגזרו גזרה על שגאיהן של ישראל. ועמדו אלו ופדו את ישראל
 ואמרו 'אנו הרגנוה'. והרג המלך לאלו בלבד.

רש"י שם

Lulinus and Papus confessed to a murder they did not commit in order to save a large group of Jews. They were highly praised for this.

• R. Chaim Shmuelevitz says that the soldier in the IDF are comparable to the Harugei Lud - giving up their lives to save Klal Yisrael. There place in shamayim is unmatched by others and there is no limit to our obligation to daven for their safety.

- Is there a reasonable level of future possible risk which is acceptable to prevent the current immediate risk?
- Also, if danger to the lives of hostages is a relevant factor, the hostages captured by Hamas are at immense risk of death and injury.

10. This discussion of the Chazon Ish resulted from an actual she'elah asked to him by a taxi driver from Haifa who was driving down a hill when his brakes failed. His car was heading into a group of people and he steered it instead into a single individual who was killed. He wanted to know if he did the right thing. This is reported in a sefer of one of the talmidim of the Chazon Ish - Zachor LeDavid - who was there when the question was posed to the Chazon Ish..

11. However other poskim do not accept this position of the Chazon Ish. See for instance Shu't Tzitz Eliezer 15:70 who prefer the option of non-intervention - 'shev ve'al ta'aseh' - in the case of the missile.

C] THE RAID ON ENTEBBE AND THE HALACHIC ANALYSIS OF RAV OVADIA YOSEF**C1] INTRODUCTION****11. מבצע אנטבה בהלכה**

ביום כ"ט סיון תשל"ו, נחטף מטוס של חברת אייר פראנס שהיה בדרכו מפריז לישראל, על ידי מתבלים. במטוס החטוף היו הרבה נוסעים, ובתוכם מאה וארבע יהודים שהיו בדרכם לישראל. המטוס הונחת באוגנדה שהוא מרוחק ארבעת אלפים ק"מ מישראל. באוגנדה קיבלו המחבלים סיוע משלטונות אוגנדה שהם שונאי ישראל. שם שוחררו כל הנוסעים מלבד היהודים שביניהם. החוטפים הציגו אולטימטום, שבו דרשו כי בתוך ארבעים ושמונה שעות ישוחררו חבריהם, ארבעים מחבלים הכלואים בישראל, ואם לאו הם יפגעו בבני הערובה הנמצאים בידם. והועלתה השאלה, האם על פי ההלכה יש לשחרר את המתבלים הכלואים בישראל כדרישת החוטפים, על מנת להציל את חייהם של החטופים היהודים, או שמא יש לומר שמלבד שע"י כך פותחים פתח לחטיפות נוספות כדי לסחוט שחרור מחבלים נוספים לאחר שיצליחו במזימתם זו, עוד יש לחוש שקרוב לודאי שהמחבלים אשר ישוחררו מכלאם, ינסו לחדור שנית למדינת ישראל להרוג ולרצוח אנשים נשים וטף, ונמצא שבכדי להציל את היהודים החטופים מודאי סכנה, מעמידים את היישוב, בפרט בערי הספר, עכ"פ בספק סכנה ממש.

שר"ת יביע אומר חלק י - חושן משפט סימן ו

Rav Yosef sets out the parameters of the Entebbe raid. In short, in June 1976 104 Jews were held hostage on a hijacked plane in Uganda, 4000 km from Israel. The hijackers demanded the release of 40 terrorists in return for the release of the hostages. Rav Yosef presents a 17,000 word teshuva analyzing the halachic issues.

12. ... ובמהדורת תשס"ד שקיבלתי מהגרע"י סתם ולא פירש מי היו גדולי התורה שישבו על המדוכה. אך במהדורה האחרונה הוסף בהערת שוליים - שישב עם מרנן ורבנן הגרי"ש אלישיב, הגרש"ז אוירבך, הגר"ב ז'ולטי, הגר"א גולדשמידט, הגר"ש ישראלי והגר"צ אבא שאול. והחליטו ???

רב אשר וויס - פדיון שבויים ושחרור מרצחים

In fact, the halachic questions surrounding Entebbe were posed by the government to a panel of leading poskim, including: Rav Ovadia Yosef, Rav Yosef Eliashiv, Rav Shlomo Zalman Auerbach, Rav Betzael Jolty, Rav Eliezer Goldschmidt, Rav Shaul Yisraeli and Rav Benzion Abba Shaul. For their conclusion we will have to wait for the end of the shiur!

C2] ON THE ISSUE OF TAKING LIVES TO SAVE OTHER LIVES

13. ד) ומעתה בנ"ד היה נראה לכאורה לומר שמכיון שע"י פעולת שחרור המחבלים הכלואים בידינו, ע"מ למוסרם בידי חבריהם החוטפים, מכניסים בספק סכנה לכמה מן התושבים בישראל, אין לעשות מעשה בידיים פעולה כזאת, אף על פי שיש בה מאידך גיסא הצלת מאה יהודים החטופים. וכדין התוספתא והירושלמי "הרגו כולם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל". אולם יש לחלק בין הדין של התוספתא והירוש' לנידון שלנו. ששם עצם מסירת נפש מישראל להריגה היא פעולה אכזרית, למסרו בידי שופכי דם נקי על מנת להציל עצמם בדמו של זה, לכן יהרגו כולם ואל ימסרו להם נפש מישראל. אבל כאן במעשה של שחרור המחבלים הכלואים, לא נעשתה פעולה המכוונת במישרים לרצח, אלא הכוונה להציל את מאת היהודים החטופים מידי שוביהם, תמורת שחרורם של אלה. ורק במקרה יש לחוש שנוסף גם הוא על צרינו, ויכניסו את היישוב לספק סכנה.

באופן שכזה י"ל אין ספק מוציא מידי ודאי, שהיהודים החטופים עומדים בסכנה ודאית של הוצאתם להורג אם לא נשחרר את המחבלים..... שאין בפעולת שחרור המחבלים משום הורג בידיים, הרי הוא כמו שמטה את הרימון יד לכיוון אחר, ומונע אובדן חיים של ישראלים רבים ככל האפשר, ודאי עדיף לעשות כן מלחוב בדמם של מאת היהודים חטופי המטוס. ובפרט שאין אנו בטוחים שהמחבלים אשר ישוחררו יחזרו בעצמם לפעולות רצח בישראל, לאחר שסבלו על מזימות הרשע שלהם, והו"ל ספק ודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי.

שר"ת יביע אומר חלק י - חושן משפט סימן ו

Rav Yosef accepts the logic of the Chazon Ish - that releasing prisoners who may go on to kill others is NOT considered an act of cruelty - handing over one person to save others - but an act of saving. This was especially the case since the future casualties were by no means certain, yet the death of the hostages was very likely.

C3] ON THE ISSUE OF TAKING LOWER RISKS TO SAVE OTHERS FROM HIGHER RISKS

- Clearly it would not be permitted to 'hand over' one life to save another, even multiple lives. But in our situation, there is no certainty that releasing prisoners would cause future deaths. There is however a very real and immediate risk of death to the hostage.
- To what extent therefore are we permitted to accept the risk of future deaths in order to avoid the immediate death of a hostage?

14. ב והרמב"ם כתב (הלכות רוצח א:י"ד) הרואה חבירו טובע בנהר או שלסטין באין עליו ויכול להצילו או שישכור אחרים להצילו ... עובר על לא תעמוד על דם רעך ואם מצילו הרי כאילו קיים עולם.

טור חושן משפט הלכות שמירת נפש סימן תכו

The Tur quotes the Rambam as ruling that if someone sees another person drowning or otherwise in serious danger and could save them but does not, he is violating the Torah mitzva of 'Lo Ta'amod Al Dam Re'each'.

15. וכתבו הגהות מיימוניות (דפי קושטא) עבר על לא תעמוד וכו' - צירושלמי מסיק אפילו להכניס נלמו צספק סכנה חייב ע"כ. ונראה שכתבם מפני שהלה ודאי והוא ספק.

בית יוסף חושן משפט סימן תכו ס"ק ב'

The Beit Yosef quotes the Hagoat Maimoniot that the obligation to save another's life applies even if the life of the person intervening will be somewhat at risk. Since the risk to the rescuer is significantly lower (safek) and the person drowning is in mortal danger (vadai), the safek is pushed aside in the face of the vadai.

• According to this, if one sees a person drowning they should jump in to rescue them, even if the water is dangerous and the current strong. Since the rescuer can swim and the risk to their life is low, but significant, they must take that risk.

16. והביאו הכ"י [סעיף צ'] וכתב ז"ל ונראה שכתבם הוא מפני שהלה ודאי והוא ספק, עכ"ל. גם זה השמיטו המחבר ומור"ם ז"ל. וזוהי י"ל כיון שהפוסקים הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור לא הביאו צפסקיבן, משו"כ השמיטו גם כן.

סמ"ע סימן תכו ס"ק ב

However, the Sm'a¹² points out that this position is not brought anywhere in the Rif, Rambam, Rosh, Shulchan Aruch or Rema! As such, he concludes that the halacha is NOT like this.

17. (אלף נב) שאלת ממני - אודיעך דעתי על מה שראית כתוב אם אמר השלטון לישראל הנח לי לקצץ אבר אחד שאינך מת ממנו או אמית ישראל חבירך. יש אומרים שחייב להניח לקצץ האבר הואיל ואינו מת ורצית לדעת אם יש לסמוך על טעם זה.

תשובה - זו מדת חסידות. ... דילמא ע"י חתיכת אבר אעפ"י שאין הנשמה תלויה בו שמא יצא ממנו דם הרבה וימות ומאי חזית דדם חבירו סומק טפי דילמא דמא דידיה סומק טפי. ואני ראיתי אחד שמת ע"י שטרטו את אזנו שריטות דקות להוציא מהם דם ויצא כ"כ עד שמת. והרי אין לך באדם אבר קל כאזון ... ותו דכתיב דרכיה דרכי נועם וצריך שמשפטי תורתנו יהיו מסכימים אל השכל והסברא. ואיך יעלה על דעתנו שניח אדם לסמא את עינו או לחתוך את ידו או רגלו כדי שלא ימיתו את חבירו. הלכך איני רואה טעם לדין זה אלא מדת חסידות ואשרי חלקו מי שיוכל לעמוד בזה. ואם יש ספק סכנת נפשות הרי זה חסיד שוטה דספיקא דידיה עדיף מוודאי דחבריה. והנראה לע"ד כתבתי.

שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תרכו (אלף נב)

The Radvaz was asked about a situation where the Sultan commanded a Jew to agree to have one of his limbs cut off or he would kill another Jew. He rules that there is NO obligation to agree to have one's limb cut off, even to save the life of another, however there is a midat chasidut to do so. Furthermore, if the risk to the amputee is a significant risk to life, he is not permitted to agree to this

• This is a significant source in the question of live kidney donation to save a life. Even where there is a low level of danger to the donor, this will be considered in halacha to be an act of piety and a very significant mitzva, but not an obligation.¹³

18. (יד) והנה לפי דברי הגהות מיימוני בשם הירושלמי שחייב אדם להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חבירו מודאי סכנה, לכאור' בנ"ד עלינו לשחרר את ארבעים המחבלים הכלואים כאן אף על פי שעלול הדבר להביא לידי סכנה מחודשת מצידם, ומידי ספק לא יצאנו, בכדי להציל את היהודים החטופים מודאי סכנה. ואין לחלק ולומר דע"כ ל"ק הירוש' אלא שיכניס את עצמו בלבד בספק סכנה להצלת חבירו מודאי סכנה, אבל כאן הרי מסכנים גם את אחרים בשחרורם של אלו, ובכה"ג אין להעדיף ספק זה על הודאי. זה אינו! דזיל בתר טעמא, שכשם ששם אין ספיקו מוציא מידי ודאי סכנה של חבירו, וכמ"ש הב"י, ה"נ הכא אין ספק מוציא מידי ודאי. ומה לי הוא ומה לי אחרים.

אלא דלדינא נקטינן דלא כהגמ"י בשם הירוש', דאמרינן דספיקא דידיה עדיף מודאי דחבריה ... ולכן אין לו להשליך נפשו מנגד אפי' בספק סכנה להצלת חבירו מודאי סכנה. אבל כשהברירה מסורה ביד אדם שלישי להכריע בין שנים, שהאחד נתון בספק סכנה, והשני בודאי סכנה, אין הספק מוציא מידי ודאי, ויש להעדיף הצלת מי שהוא בודאי סכנה.

שו"ת יביע אומר חלק י - חושן משפט סימן ו

12. R. Yehoshua b. Alexander haCohen (Katz), 16th century Poland. He was a disciple of R. Shlomo Luria and R. Moshe Isserlis.

13. The halachic position concerning live organ donation is more complex than this and we will be'H dedicate a shiur to it. As the risk to the kidney donor has decreased over time, the poskim have strengthened the level of halachic obligation. Once the risk becomes minimal (as in giving blood) there will indeed be an obligation. See <https://aish.com/48954401/> for a good summary of the halachic positions by Rabbi Daniel Eisenberg MD. He quotes Dr Avraham Steinberg as ruling that, in order to be permitted, there are four halachic criteria: (i) the surgery to remove the organ must not be dangerous; (ii) the donor must be able to continue his life normally after the donation; (iii) the donor must not require prolonged and chronic medical care, and; (iv) the success rate in the recipient must be high.

Rav Yosef¹⁴ raises the question as to whether there is a difference between putting oneself into possible danger to save a life in immediate danger and putting OTHERS into possible danger, as in the case of releasing the terrorists to save a hostage. He suggests that, according to the view that one is REQUIRED to accept a possible danger to life to avoid a definite danger to another, there should be no difference between oneself and others - the safek cannot override a vadai. However, he notes that we do not follow that position and, in fact, one is NOT required to put oneself in a possible danger, even to save others in mortal danger. Nevertheless, when a third party is making a choice as to whom to save, Rav Ovadia is inclined to the view the one must prioritize the person in definite danger. This would indicate that the terrorists should be released to save hostages.

- To what extent has this analysis been affected by the events of recent months which show such a direct connection between the release of terrorists in exchange for hostages and the future massacre of over 1000 Jews by those same terrorists?
- Does this still present as a 'safek' or it is now close to a vadai?

C4] THE IMPERATIVE TO PREVENT FUTURE MURDER

19. ואין דוחין נפש מפני נפש ... ונראה שכן הדין באומר לישראל 'תן לי כלי זיינך ואחריו ישראל זה ואם לאו אחריו אחריו' והגוי אינו יכול ליטלו שלא מדעתו, שאין לו ליתנו כדי לפדות נפשו.

חדושי הריטב"א מסכת פסחים דף כה עמוד א

The Ritva writes that if bandits threaten to kill a Jew unless he gives them weapons with which to kill others, he may not give them access to the weapons even if he will be killed. What could be the source of this halacha?

- Providing guns to murders is certainly prohibited as Lifnei Iver - not to put a stumbling block before the blind. But Lifnei Iver is not a prohibition for which one must die rather than transgress.¹⁵
- Is this a subset - avizreihu - of the prohibition of murder?

20. מחבלים המכריחים יהודי לגלות מחבוא נשק, האם יהרג ולא יגלה ... לפי זה נראה שבנידונו אם המחבלים דורשים מהחייל היהודי שימסור להם רמון יד, אחרת יהרגוהו, יהרג ואל ימסור להם את הרמונים, ולפי דברי החזון איש מוסברים הדברים: משום שהרמונים דומים לאבנו סכיני ומשאו, ומחבלים ההולכים להרוג יהודים ח"ו דומים לרוח מצויה, ולכן אף על פי שאם ימסור החייל את הרמונים לידי המחבלים אינו נחשב ממש לרוצח שיתחייב מיתה, בכל זאת עוון רציחה בידו, ויהרג ואל יעבור על עוון רציחה. אולם לפי היעב"ץ יעבור ואל יהרג, וביחוד כשאין זה כל כך בטוח שיבצעו את אשר זממו לעשות. והש"ת יציל את עם ישראל מכל צרה וצוקה ויגן עלינו ברחמים.

חשוקי חמד מסכת פסחים דף כה עמוד ב

Rav Silberstein rules that if a Jew is threatened with death unless they reveal the location of weapons to murderers, most poskim would rule that they must die rather than reveal the information. Some would not rule this way, especially if it were not certain that the murders would be committed.

21. (יג) לא תרצח ... עמי בני ישראל לא תהוון קטולין לא תברין ולא שותפין עם קטולין

שמות כ"ג ותרגום יונתן

The Targum Yonatan translates do not murder as 'do not murder and do not be a partner with those who murder'.

22. (יג) לא תרצח צידך או בלשונך, להעיד עליו שקר להמיתו, או להיותך רכיל, או לתת ענה רעה צדון שתדע שיברג, או שנגלה לך סוד שתוכל להלילו מן המות אם תגלוהו לו, ואם לא גלית אתה כמו רואה.

אבן עזרא הפירוש הארוך שם

The Ibn Ezra explains the Torah prohibition of murder as including giving false testimony which leads to someone being murdered, intentionally giving bad advice which leads to a murder or even failing to reveal information which could save a person from being murdered!

- On this basis, we must take incredibly seriously the responsibility for enabling future murders. In certain situations, that could be considered equivalent to murder itself.

14. Rav Yosef dedicates a major part of the responsa to this question and brings many pages of sources analyzing the relevance of different risk factors. This shiur is a brief summary of the issues and it is well worth taking the time to go through the original teshuva in depth!

15. This may depend on the question of whether Lifnei Iver is an independent mitzva or, in each case, a constituent part of the 'local' mitzva being discussed. For instance, if one enables a Jew to break Shabbat, is that considered an independent Torah prohibition or a type of breach of hilchot Shabbat. The nafka mina will be in the case of murder. If Lifnei Iver for murder is a subset of the prohibition of murder, one may be required to die rather than commit this.

C5] ON THE ISSUE OF 'WHAT IS PIKUACH NEFESH'?

23. בר מן דין נראה שבאמת עלינו לחוש יותר ויותר לסכנה המיידית של מאת היהודים החטופים ... ואילו הסכנה העתידה והעלולה להתרחש בשחרור ארבעים המחבלים הכלואים אינה עומדת כיום על הפרק באופן מידי, אלא לטווח רחוק ולאחר זמן. וילפינו להאי מילתא ממ"ש הנודע ביהודה תנינא (חיי"ד סי' רט), שאע"פ שמותר לנתח מת לצורך לימוד רפואי להחיש רפאות תעלה לחולה מסוכן הנמצא לפנינו ונגוע באותה מחלה של הנפטר, כי שמא ילמדו ע"י הניתוח לרפאת החולה, והו"ל ספק פיקו"נ ודוחה איסור ניוול המת. אבל כשאין חולה לפנינו שהוא מסוכן מאותה מחלה, אלא שע"י הניתוח ילמדו ויבינו טיב המחלה כדי להמציא רפואה לכשיבוא חולה כזה לאחר מכן, לא דחינן איסור ניוול המת משום כך. שאל"כ, ונאמר שגם בכה"ג נחשב ספק פקו"נ, א"כ יהיה מותר לעשות כל מלאכת הרפואות בשבת, שחיקת ובישול סממנים והכנת כלי איזמל להקזה ולניתוח, שמא יזדמן היום איזה חולה מסוכן שצריך לזה, ולכן חלילה להתיר דבר זה. ועוד שא"כ יבואו ג"כ לנתח כל המתים כדי ללמוד מהם סידור האיברים הפנימיים מהותם ורפואתם כדי לעשות רפואה לחיים וכו'. ע"כ

ש"ת יביע אומר חלק י - חושן משפט סימן ו

Rav Yosef also raises the issue of what constitutes 'pikuach nefesh' and quotes a teshuva by the Node Biyehuda concerning autopsies. Under normal circumstances there is a Torah prohibition of nivul hamet - desecrating a dead body. However, where there is a current patient with a life threatening illness and an autopsy may provide crucial medical information which could save their life, this is permitted. Nevertheless, such a leniency only applies if there is a current danger to life. The theoretical possibility of saving FUTURE lives through the autopsy does not halachically constitute pikuach nefesh. For the same reason, it is not permitted to break Shabbat to engage in medical research or training which will save lives in the future.

C6] OTHER CONSIDERATIONS

- We saw in Part 1 that, according to some poskim, immediate pikuach nefesh to the hostages overrides the prohibition on overpaying - perhaps even overpaying with other hostages. However, this is hotly disputed.
- Some poskim¹⁶ suggest that nothing we do will make the terrorists more or less likely to take hostages in future since they are absolutely motivated to kill us. On that basis we should try to release hostages where we can¹⁷.
- Some poskim¹⁸ have suggested that the halachic prohibition on overpaying relates only to the scenario where the terrorists demand money but not where they demand the release of prisoners. As such, the halachic debate there is entirely irrelevant to our case.
- Other poskim suggest that nothing we do will make the terrorists more or less likely to take hostages since they are
- Rav Shaul Yisraeli and Rav Shlomo Goren ruled that captured soldiers MUST be released since there is an unwritten 'contract' that no soldier will be left behind and IDF soldiers will fight with greater morale if they know they will be redeemed¹⁹.
- Crucially, there may be COMPLETELY different halachic matrix for a sovereign state than an individual.²⁰
- Also, there may be a COMPLETELY different halachic matrix at a time of war.²¹

C7] ENTEBBE - THE ENDING

- The conclusion of Rav Yosef and the poskim who sat with him leaned in favor of negotiating with the terrorists and, where necessary, agreeing to the release of terrorists in exchange for hostages. However, the rabbinic conclave received unexpected news

24. והנה בהתאסף ראשי עם גדולי התורה לדון בנושא הזה מבחינת ההלכה, ובתוך כדי הדיונים שהתעוררו בצדדי ההלכה כנ"ל, הגיע ראש הממשלה מר יצחק רבין ז"ל אלינו, ובישר לנו את הבשורה המרנינה, שכבר הצליחו אנשי צה"ל לחסל את המחבלים הרשעים, ואת עוזריהם באוגנדה, ולשחרר את מאת החטופים היהודים ה"יו, והם בדרכם לארץ ישראל. תהלות לאל יתברך, אשר הגדיל חסדו ונפלאותיו עמנו ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו. וכל אומות העולם המה ראו כן תמהו והשתוממו על גבורת ישראל, אשר מנשרים קלו מאריות גברו, והגדילו לעשות בעזה"ל להציל לקוחים למוות, הם מאת החטופים, והביאום לישראל ברנה ושמחת עולם על ראשם. כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט. ברוך פודה ומציל. כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללויה. ברוך המקדש שמו ברבים.

ש"ת יביע אומר חלק י - חושן משפט סימן ו

Rav Yosef ends his teshuva with the account of how Prime Minister Yitzchak Rabin came to the Rabbis personally to inform them that the hostages had been rescued! In light of this wonderful news, Rav Yosef breaks into poetic praise of God and thanksgiving for the salvation of the Jewish people.

WE DAVEN THAT AM YISRAEL WILL BE'H AGAIN MERIT SUCH SALVATION.

16. This is quoted in the name of Rav Eliyashiv.

17. Nevertheless, releasing terrorist leaders seem very likely in practice to lead to future attacks.

18. This suggestion is made by R. Yehoshua Ehrenberg, former Chief Rabbi of Tel Aviv in Shu't Dvar Yehoshua 5:15. He was inclined to rule on this basis that it would be permitted to 'overpay' with release of prisoners. One could however argue that the halacha applies kal vechomer with prisoners.

19. This is debatable today both in theory and in practice. Many poskim point out today that our soldiers in 2023 would NOT want us to release terrorists to secure their redemption.

20. This will be'H be the focus of a separate shiur on halacha for a State and in times of war. Rav Osher Weiss stresses this in a recent teshuva on releasing hostages.

21. This is stressed by Rav Schachter in Ikvei Hatzon. We saw this in Part 1 in the position of Rav Kamenetsky following the kidnapping of Rav Hutner.